

MUDr. LUDVÍK ŠTIKA, CSC., 1925–2004

Před několika dny mi přivezl kolega z Budeřtí pozdravy od předního světového odborníka v klinické farmakologii Folke Sjöqvista pro dr. Ludvíka Štiku a pro mě. Řekl, že Ludvík Štika a já jsme jediní mezinárodně známí. Tehdy jsem ještě netušila, že místo zaslouženého sdělení o dlouholetém příteli budu psát o jeho náhlém odchodu.

V roce 2005 by měl Luděk významné jubileum. Smutná událost způsobuje, že o něm píší již teď.

MUDr. Ludvík Štika je příkladem člověka, kterého vnitřní tužba dovede k vyniknutí i v nejsložitějších podmínkách. Štika se narodil 6. ledna 1925 jako syn českého statkáře. Tento původ poznamenal za komunistické éry mnoho let jeho mladosti. Studoval na lékařské fakultě v Praze s úmyslem věnovat se psychiatrii. Jeho tzv. nevhodný třídní původ způsobil, že musel absolvovat vojenskou službu u tzv. černých baronů a sen o univerzitní kariéře se rozplynul. Nakonec byl rád, že zakotvil na 30 let jako ambulantní neurolog v Praze 6. Dr. Ludvík Štika je však příkladem, že i za takto nepříznivých podmínek je možné vyniknout. Natolik, že se postupně stane jedním ze zakladatelů velice důležitého odvětví klinické farmakologie. Jde o shromažďování validních dat o spotřebě léků a zpětné vazby na úroveň medikamentózní léčby, jejích nákladů a jiných dopadů. Nejprve šlo o jednotné používání definova-

ných denních dávek (DDD) při hodnocení spotřeby léčiv; DDD jsou dnes základem mnoha mezinárodních statistik. Tyto aktivity vedly jednak k vytvoření mezinárodní společnosti DURG (Drug Utilisation Research Group), jejímž byl spoluzakladatelem. Stal se i mnohaletým členem výkonného výboru a jejím předsedou.

Výsledky svých prací postupně publikoval v řadě jak domácích, tak i zahraničních časopisů a knih. To mu záhy přineslo mezinárodní proslulost. Jako příklad nesmyslných postupů v minulé éře poslouží jeho boj za získání vědeckého titulu CSc. Jeho dosavadní činnost byla tak bohatá, včetně mezinárodních ohlasů, že postačovala k udělení titulu DrSc. Místo toho byly dlouhodobé problémy s tím, že nejprve musí složit zkoušku z marxizmu-leninizmu a napsat z téhož i esej. Konečně teprve v roce 1985 titul získal. V roce 1983 začal pracovat ve Státním ústavu pro kontrolu léčiv, a tak mohl postupně získávat vážnost i doma.

Od roku 1971 do roku 1990 byl členem Ústřední komise účelné farmakoterapie při Ministerstvu zdravotnictví a od roku 1973 zaváděl podle doporučení WHO u registrovaných léčiv ATC klasifikaci a DDD. Jeho zásluhy a vědomosti o jeho průkopnické práci vedly k tomu, že byl zván na zasedání dalších společností, které během tzv. lékové revoluce postupně vznikaly, a to i tehdy, když už byl formálně v důchodu. Naposledy byl jmenován národním

MUDr. Ludvík Štika, CSc.

koordinátorem za Českou republiku v projektu ESAC (European Surveillance of Antimicrobial Consumption).

Čestné členství společnosti pro farmakologii, toxikologii a klinickou farmakologii, udělené mu při příležitosti jeho pětasedmdesátin, byla jen nepatrná splátka za jeho vynikající práci.

Tyto řádky bohužel vznikají dříve, než jsme zamýšleli k jeho osmdesátinám. Ludvík Štika je vzorem osobnosti, která nepracovala ani pro zisk ani pro slávu. Přitom však v našem oboru vyoral hlubokou brázdu.

prof. MUDr. Helena Rašková, DrSc.